

dosarul nr. 2r-598/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud. V. Hadîrcă)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MolDan” Societate cu răspundere limitată împotriva lui Valeriu Burghelea cu privire la încasarea prejudiciului material,

împotriva încheierii din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea lui Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, cu privire la scutirea parțială de plata taxei de stat și reeșalonarea plății până la soluționarea în fond a litigiului,

c o n s t a t ă

La data de 12 octombrie 2016 ÎM „MolDan” SRL, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Burghelea cu privire la încasarea sumei de 1 987 490 de lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune și a sumei de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani acțiunea depusă de ÎM „MolDan” SRL a fost admisă integral și s-a încasat din contul lui Valeriu Burghelea în beneficiul ÎM „MolDan” SRL a sumei de 1 987 490 de lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune și a sumei de 3000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La data de 18 octombrie 2017 Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, și s-a acordat termen de 10 zile din data recepționării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 18750 de lei. Soluționarea chestiunii privind acceptarea pe rol a cererii de apel a fost stabilită pentru ședința de judecată din 03 aprilie 2018, ora 10 :00.

La data de 06 martie 2018 Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, a înregistrat cererea prin care a anexat bonul de achitare a taxei de stat în sumă de 150 de

lei, în rest a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat cu ulterioara reeșalonare a plății taxei de stat până la soluționarea în fond a litigiului, în temeiul art. 85 alin.(4) și art. 86 alin. (1) Cod de procedură civilă, invocând lipsa veniturilor și starea material precară. La fel, a invocate că are la întreținere 2 copii minori, soția care nu este angajată în câmpul muncii, mama Lidia Curoșu, care are o pensie sub limita de existență, iar compania în care este angajat se află în proces de insolvență și nu-i achită salariul.

Prin încheierea din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis parțial cererea lui Valeriu Burghilea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat cu ulterioara reeșalonare a plății până la finalizarea litigiului, s-a scutit apelantul de la plata taxei de stat în sumă de 9375 de lei la declararea apelului și s-a stabilit termen de 10 zile din data recepționării încheierii să achite restul plății taxei de stat în sumă de 9225 de lei. A fost comunicat apelantului că, în caz de nelichidarea neajunsurilor menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

La data de 11 iunie 2018, în termenul prevăzut de lege, Valeriu Burghilea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, a declarat recurs împotriva încheierii din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că a solicitat instanței de apel scutirea parțială de la achitarea taxei de stat, prin anexarea actelor corespunzătoare și anume: că are la întreținere 2 copii minori, soția nu este angajată în câmpul muncii, nu are un venit, deoarece compania în care este angajat se află în proces de insolvență, mama sa care este la întreținerea sa este grav bolnavă și necesită tratamente costisitoare.

A susținut că la soluționarea cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat, instanța greșit a apreciat probele prezentate. Instanța avea obligația să analizeze atent circumstanțele cauzei, pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal. La caz, instanța nu a analizat capacitatea de a achita taxa de stat în mărimea stabilită, ceea ce a determinat ca accesul liber la justiție să fie efectiv limitat.

A reiterat că în sistemul de drept al Republicii Moldova, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este direct aplicabilă, având forță constituțională și supra legislativă, deoarece CtEDO a statuat în repetate rânduri că dreptul la tribunal este pus grav în discuție dacă taxa de stat este fixată într-un quantum excesiv, în deosebi atunci când cel care intenționează să exercite acțiunea în justiție sau calea de atac este lipsit de resurse financiare.

A solicitat admiterea recursului cu casarea încheierii din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La data de 18 iunie 2018, în adresa intimatului ÎM „MolDan” SRL a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Valeriu Burghilea cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 18 octombrie 2017 Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Central) (f.d.22, Vol. II).

Urmare, prin încheierea din 16 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, și s-a acordat termen de 10 zile din data recepționării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 18750 de lei. Soluționarea chestiunii privind acceptarea pe rol a cererii de apel a fost stabilită pentru ședința de judecată din 03 aprilie 2018, ora 10 :00.

După cum rezultă din materialele dosarului, la data de 06 martie 2018 Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, a înregistrat cererea prin care a anexat bonul de achitare a taxei de stat în sumă de 150 de lei, în rest a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat cu ulterioara reșalonare a plății taxei de stat până la soluționarea în fond a litigiului.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 29 mai 2018 a admis parțial cererea lui Valeriu Burghelea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat cu ulterioara reșalonare a plății până la finalizarea litigiului, a scutit apelantul de la plata taxei de stat în sumă de 9375 de lei la declararea apelului și a stabilit termen de 10 zile din data recepționării încheierii să achite restul plății taxei de stat în sumă de 9225 de lei de lei.

Analizând conținutul încheierii contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, încheierea instanței de apel emisă în acest sens, este întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

Articolul 4 alin.(1) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, stipulează că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Aceeași concluzie derivă și din prevederile art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, care stabilește cazurile de scutire de la plata taxei de stat, inclusiv în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs notează că, scutirea de la plata taxei de stat, prin prisma art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, este dictată de capacitatea reală a justițiabilului de a achita taxa de stat calculată conform Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03.12.1992, capacitate care urmează a fi apreciată de către instanță și care urmează a fi nemijlocit reflectată de probele anexate la dosar în acest sens.

Se reține în acest sens că, întru argumentarea temeiniciei cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat, Valeriu Burghilea a indicat că are la întreținere 2 copii minori, iar compania în care este angajat se află de o perioadă îndelungată în proces de insolvență și nu-i achită salariul. La fel, a indicat că soția sa Miroslava Burghilea, nu este angajată în câmpul munci, aflându-se la evidență la bursa muncii. Totodată, a mai indicat că la întreținere sa se află și mama sa, Lidia Curoșu, care are o pensie sub limita de existență.

Colegiul consideră însă, că probele prezentate nu indică nemijlocit asupra situației materiale care să reflecte starea precară la moment a solicitantului și imposibilitatea achitării taxei de stat în mărimea stabilită de instanță.

Or, recurentul nu a prezentat suficiente probe care să confirme cu certitudine imposibilitatea materială a acestuia de a achita taxa de stat, precum ar fi informația privind existența și situația conturilor bancare la moment, sau deținerea în proprietate a unor cote de participație în cadrul unor întreprinderi.

Prin urmare, Colegiul conchide că, în susținerea imposibilității achitării taxei de stat, Valeriu Burghilea nu a prezentat probe suficiente privind existența sau inexistența mijloacelor financiare și/sau altor înscrisuri care ar permite instanței să evalueze în ansamblu starea financiară a acestuia în vederea scutirii de la plata integrală a taxei de stat, or, probele prezentate nu reflectă cu certitudine starea materială reală a solicitantului.

În astfel de circumstanțe, Colegiul conchide că, Curtea de Apel Chișinău corect a ajuns la concluzia de a scuti parțial pe Valeriu Burghilea de la plata taxei de stat, acordându-i un termen rezonabil pentru achitarea taxei de stat în mărime de 9225 de lei.

Reieșind din cele relatate, Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs poartă un caracter declarativ și sunt lipsite de suport probator.

Sub aspectul celor menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la faza dată a procesului.

Față de aceste considerente, Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespund cerințelor prevăzute de art. 6 paragraf 1 CtEDO privind dreptul de acces la un tribunal, precum și cerințelor instituite de CtEDO prin jurisprudența sa.

Curtea a reiterat implicit că, însăși impunerea la achitarea taxei de stat nu constituie prin sine o limitare incompatibilă cu garanțiile articolului 6 din Convenție, în situația în care solicitantul nu a probat lipsa mijloacelor financiare (a se vedea *Romany Gaz Grup v. Moldova*, cererea nr. 11662, 10.06.2010).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în hotărârea *Kreuz contra Poloniei* (§ 60) că exigența de plată a taxei de stat aferentă cererilor cu care sunt sesizate jurisdicțiile civile, nu poate fi considerată în sine drept o restricție adusă dreptului de acces la tribunal.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica judiciară constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că, interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy –Miloslavsky vs. Regatul Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Valeriu Burghilea, reprezentat de avocatul Tatiana Malai.

Se menține încheierea din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MolDan” Societate cu răspundere limitată împotriva lui Valeriu Burghilea cu privire la încasarea prejudiciului material.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic